

Europos Parlamento Pirmininkė Roberta Metsola
2022 m. spalio 20 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas

Gerbiamieji kolegos,

mes vėl susitinkame čia kaip Europos piliečiai – žmonės, kuriems mes čia atstovaujame ir kurie laukia iš mūsų sprendimų ir lyderystės.

Jie nerimauja. Rusijos karo poveikis mūsų gyvenimo būdui, kurį seniai laikome savaime suprantamu dalyku, lėmė tai, kad mūsų žmonės šiandien jaučiasi ne tokie stabilūs, nesaugūs ir ne taip pasitiki ateitimi.

Jie žvelgia į mus ir tikisi, kad parodysim kryptį, išeitį, kuri sugrąžins dvasios ramybę, kurią daugelis jų prarado. Turime reaguoti ryžtingai – išvien – ir proporcingai. Atėjo laikas žengti ne mažais žingsneliais, o septynmyliais žingsniais. Tai vienintelis būdas eiti pirmyn – tiek norint spręsti sparčiai didėjančių elektros energijos kainų, mažėjančio dujų tiekimo, augančios infliacijos, kuri dar nepasiekė aukščiausio taško, problemas, tiek norint reaguoti į neteisėtą, nepagrįstą ir žiaurią Rusijos invaziją į suverenią Ukrainą.

Pandemija parodė, kad esame pažeidžiami sveikatos požiūriu, o Rusijos invazija parodė, kad esame pažeidžiami saugumo ir gynybos požiūriu. Mūsų energetikos politikos trūkumai buvo apnuoginti ir jais buvo pasinaudota. Mūsų gyventojai senėja, o pasaulinėms tiekimo grandinėms daromas spaudimas.

Mūsų vienybė turi būti tikra – mažiausias bendras vardiklis neturėtų būti lyginamasis standartas. Turime judėti sparčiau ir veikti giliau.

Tai pasakytina apie energetiką: net jei mūsų padėtis geresnė nei prieš kelis mėnesius, vis dar esame pažeidžiami dėl santykinio dujų trūkumo, taip pat dėl neelastingos paklausos ir išorinio veiksnio, kai Rusija naudoja dujas kaip ginklą. Suvokus, kad Europoje pasiūla nepakankama, per mažai sukaupta atsargų, kilo panika rinkose ir prasidėjo kainų svyravimai.

Yra trūkumų, kuriuos turime pašalinti. Jei norime sustiprinti atsparumą ateityje, reikia imtis bendrų veiksmų, užtikrinti solidarumą dujų tiekimo srityje ir sukurti patikimą bendrąją energetikos rinką.

Komisija pateikė keletą skubių pasiūlymų. Apmokestinti nenumatytą pelną, mažinti dujų paklausą arba nustatyti naują SGD lyginamąjį indeksą. Europos Parlamentas palankiai įvertino šias priemones, tačiau tuo pat metu jaučiame, kad to gali būti per mažai mūsų įmonėms Europoje, kurių einamosios išlaidos šiuo metu yra neįmanomos, arba šeimoms, kurios nebeišgali susimokėti sąskaitų.

Turime galvoti apie ilgesnį laikotarpį. Mums reikia patikimos ateities energetikos rinkos vizijos. Būtinai bendro dujų pirkimo mechanizmas. Tai vienintelis būdas rasti bendrą išeičių ir nepradėti konkuruoti tarpusavyje lemiamais momentais. Turime dar kartą apsvarstyti galimybę atsieti elektros energijos kainas nuo dujų kainų kaip išskirtinę laikiną priemonę.

Laikai keičiasi ir jiems reikia naujų veikimo būdų. Turime būti pasirengę. Nėra lengva, mes visi susiduriame su vidiniu spaudimu ir realijomis, tačiau pasirinkimas veikti vienam neturėtų būti išeitis. Iššūkiai pernelyg dideli. Turime dirbti išvien – iš tiesų solidariai. Šiandienos žinia apie naują žaliosios energijos koridorių, sujungiantį Portugaliją, Ispaniją ir Prancūziją, yra puikus pavyzdys, kaip galima rasti bendrus sprendimus.

Parlamentas išlieka pasirengęs atlikti savo vaidmenį ir mes tai galime padaryti greitai, kaip tai padarėme dėl dujų atsargų šių metų pradžioje ir kaip padarysime dėl „REPowerEU“. Mes suprantame problemos mastą. Mes esame pasirengę. Siekdamas ilgalaikės mūsų energijos rinkos peržiūros, Europos Parlamentas yra pasirengęs dirbti ir pasiekti rezultatų.

Europos Parlamentas yra partneris ir sąjungininkas. Mes siekiame tų pačių tikslų. Mes tarnaujame tiems patiems piliečiams. Europos Parlamento nariai nuneša žinią į savo gimtąsias šalis. Jie gali paaiškinti piliečiams, ką darome ir kodėl tai

būtina. Tai labai svarbu siekiant išsaugoti mūsų vienybę ir kovoti su Rusijos naratyvu ir dezinformacija, kuriais siekiama destabilizuoti ir supriešinti mus. Mes girdime šeimų ir įmonių nuogąstavimus. Greiti ir skubūs sprendimai nereiškia, kad apeisime savo įprastas teisėkūros procedūras. Europos Parlamentas papildo mūsų tvirtinamus pasiūlymus Europos demokratiniu teisėtumu, todėl jis turėtų būti visapusiškai įtrauktas svarstant naujai pateiktus pasiūlymus. Tai svarbu žmonėms.

Galime sumažinti savo sąskaitas ir galime tai padaryti neatsisakydami ilgalaikių klimato tikslų, tačiau tai galime padaryti tik veikdami kartu.

Žinoma, kylančios energijos kainos didina infliaciją, todėl namų ūkiams ir įmonėms lieka mažiau atliekamų pinigų. Be to, tuoj spaudimą patirs mūsų bankai ir finansų sektorius, o kreditų palūkanų normų didėjimas turės įtakos būsto rinkai. Dviženkliai infliacijos skaičiai ir sparčiai didėjančios palūkanų normos sukelia cunamį, naikinantį gyventojų būsto vertę ir sparčiai mažinantį atlyginimus ir valstybių biudžetus.

Dėl mūsų ekonomikos valdymo sistemos ir priemonės „NextGenerationEU“ mūsų ekonomika po pandemijos gerokai atsigavo. Dabar turime sudaryti tinkamas sąlygas privačioms investicijoms skatinti, kad ES ekonomika vėl stabiliai augtų.

Šie sprendimas nėra nemokami. Pandemijos metu sukaupeime skolą, kurią reikės grąžinti iš nuosavų išteklių, o jų, kaip žinome, nepakanka. Kad galėtume grąžinti didesnę skolos dalį, dėl ko atsiranda didesnis deficitas, valstybių narių ekonomika turi augti. Ekonomikos augimas yra vienintelė išeitis. Tai sugrąžina mane prie energetikos temos – turime sumažinti kainas, kad galėtume grįžti prie tvirto visų ekonomikos sektorių augimo. Taip galėsime sušvelninti socialinį ir ekonominį krizės, su kuria susiduriame, poveikį ir sutelkti dėmesį į pažeidžiamiausius asmenis.

Mūsų ekonomikai reikia šio postūmio. Tai ne tik gerovės, bet ir saugumo klausimas.

Tai taip pat reiškia, kad reikia dar kartą apsvarstyti ES biudžetą. Naujoji daugiametė finansinė programa jau susidūrė su įvairiais iššūkiais. Jai trūksta išteklių ir lankstumo, kad būtų galima reaguoti į krizes arba finansuoti naujus prioritetus. Turime peržiūrėti biudžetą, kad prisitaikytume prie laikmečio reikalavimų. Nebiudžetiniai sprendimai arba tiesiog peržiūra nesuteiks žmonėms atsakymų, kurių jie iš mūsų tikisi.

Žinau, kad yra nenorinčių pradėti vėl iš naujo. Suprantu politines realijas, tačiau DFP turi būti perspektyvi ir lanksti. Ten, kur reikia, reikėtų padidinti viršutines ribas, kad būtų atsižvelgta į atsirandančius poreikius ir naujus prioritetus.

Bandome rasti lėšų humanitarinei pagalbai Ukrainai teikti, pasaulinei maisto krizei įveikti, gaivalinėms nelaimėms spręsti ir mūsų politikos užmojams energetikos, gynybos ir strateginio savarankiškumo srityse finansuoti. Ir visa tai, neskaičiuojant šimtų milijardų, kurių reikia Ukrainos atstatymui.

Užuot naudoję ribotus ES biudžeto pinigus šiems prioritetams įgyvendinti, turime juos panaudoti priemonės „NextGenerationEU“ skolai grąžinti, nes nesusitarėme dėl naujų nuosavų išteklių, o dėl didėjančių palūkanų normų turime mokėti daug daugiau nei planuota. 2023 m. tai sudarys papildomą 450 milijonų eurų sumą. Darosi vis sunkiau tai paaiškinti.

Skolos grąžinimas ne pasirinktinis dalykas – ją grąžinti privalome. Jei palūkanų normos išliks didelės, pagal priemonę „NextGenerationEU“ grąžinus skolą dings visi biudžeto reagavimo į krizes pajėgumai ir pradės mažėti ES programoms skirtos lėšos.

Tačiau nė vieno iš šių tikslų nepasieksime, jei nepadidinsime pagalbos Ukrainai. Problemos, su kuriomis susiduriame, yra tarpusavyje susijusios. Jos yra skirtingos to paties klausimo pusės – jas skatina Rusijos agresija ir ekspansinės teorijos, aprašomos tolimiausiuose mūsų istorijos knygų puslapiuose.

Prieš miestus ir civilinę infrastruktūrą visoje Ukrainoje nukreiptų beatodairiškų bombardavimų banga šokiruoja, tačiau reikia imtis ryžtingų veiksmų, tarp kurių:

- Griežtesnės sankcijos
- Didesnė karinė parama, ypač oro gynybos sistemos, tankai ir sunkioji ginkluotė
- Didesnės pastangos kovojant su Ukrainoje įvykdytais karo nusikaltimais

Tai svarbu, jei norime siekti taikos, o mes turime siekti taikos. Tačiau tai turi būti tikra, tvari ir ilgalaikė taika. Per daug šalių, kurioms vadovaujate, patyrė okupaciją, daugelis iš jų – visai netolimoje praeityje. Turime pasimokyti iš skausmingos Europos istorijos ir suprasti, su kuo susiduriame. Mūsų tikslas yra taika. Ir tikra taika gali būti pasiekta tik per teisingumą, t. y. įsteigus tribunolą, kuris nagrinėtų karo nusikaltimus, teistų jų vykdytojus ir spręstų dėl restitucijos.

Turime būti pasirengę žengti toliau. Žinau, kad sankcijos kritikuojamos, tačiau jos būtinos, jos veikia ir turi būti dar stipresnės, be kita ko, jos turi būti taikomos ir A. Lukašenkai Baltarusijoje.

Europos ateitis glūdi jos gebėjime greitai, ryžtingai ir vieningai prisitaikyti. Būtent būdami čia turime pripažinti, kad net menkiausias mūsų vienybės trūkumo ženklas bus nukreiptas ir panaudotas prieš mus.

Rusijos žiauri, neteisėta ir nepateisinama invazija į Ukrainą atkreipė dėmesį į tai, kaip turime prisitaikyti ir kaip turime užtikrinti, kad gynyba ir saugumas išliktų svarbiausiu mūsų darbotvarkės klausimu siekiant kovoti su hibridiniais išpuoliais. Kai žiemą dėl Rusijos veiksmų situacija neišvengiamai dar labiau pablogės, turime pradėti mąstyti apie Europą kaip bendruomenę, kurioje dar 43 mln. žmonių priklauso nuo mūsų. Turime būti pasirengę.

O realybė tokia, kad mūsų gynyba priklauso nuo Ukrainos ir mūsų jai teikiamos pagalbos: Oro gynybos sistemos. Tankai. Finansinė parama. Politinė parama.

Galiausiai norėčiau paminėti Moldovą, skurdžiausią Europos valstybę, smarkiai nukentėjusią nuo Rusijos karo prieš Ukrainą padarinių ekonomikos, humanitarinėje, energetikos ar net politinėje srityje. Moldovai reikia mūsų dėmesio ir praktinės pagalbos.

Žinau, kiek daug paaukojote: politinė, finansinė, karinė prasme. Žinau, kad raginimas toliau teikti paramą ir tai padaryti greičiau nebus lengvas. Tačiau „lengva“ niekada nebuvo kriterijumi imtis veiksmų. Tai tiesiog būtina. Tai labai svarbu, ir mums tenka spręsti šį klausimą. Esi įsitikinusi, kad tai galime padaryti kartu.

